

Bölüm 8

Dođasal yapı ve duygular: Nedenler ve Sonuçlar

¹³Sevinli yürek yüzü güldürür,
Ama yürekteki acı ruhu çöktürür. (15:13)

Mutluluk ve Sevinç	sayfa 86
Barın ve Tatminlik	sayfa 89
Üzüntü ve acı	sayfa 91
Kızgınlık ve düpmanlık	sayfa 94

I Gerçek mutluluğun ve sevinçin kökeni

A. Tanrı'ya iman

16:20 ²⁰Öğüde önem vermek refaha götürür;
RAB'be güvenmek de mutluluğa..

B. Tanrı Sözü'nü dinleme

29:18 ¹⁸Peygamberlik sözü yokluğunda
ademoğulları çekinmeyi bir yana iter;
Ama ruhsal yasayı sayanlara ne mutlu!

C. Tanrı'ca sağlanan bilgi

3:13 ¹³Ne mutlu bilgelik bulana!
Anlayışa konana

3:18 ¹⁸Onu tutanlara yaşam ağacıdır,
Ona sınıksız sarılanlar mutluluk kuşanımıyla donanır.

Ç. Doğru yaşam

29:6 ⁶Kötü niyetli insan günahında yakalanır;
Buna karşı doğru kişi yaşam gönençleriyle coşar, sevinçle çağlar.

13:9 ⁹Doğru kişinin ışığı parıldayarak yanar,
Ama kötü insanın kuru sömür gider.

28:14 ¹⁴Her zaman RAB korkusuyla yaşayana ne mutlu!
Buna karşı yüreğini katılaştıran acımasızlık görecektir.

21:15 ¹⁵ Hakkı uygulamak doğru bireye sevinçtir;
Ama kötülükte ağınanlara ruh çöküntüsü..

D. Başkalarına karşı naziklik ve hizmet

14:21 ²¹Komşusunu aşağı gören suç işler;
Öte yandan düşkünlere acıyan mutludur.

12:20 ²⁰Kötülük tasarlayanların yüreği aldatı yatağıdır,
Ama barışçılık ilkesini yayanlar sevinç gönençindedir.

E. Gelecek kutlulukları bekleme

10:28 ²⁸Doğruların umudu sevinçte yeşerir,
Ama kötünün bekleyişleri kurur gider.

31:25 ²⁵Güç ve onurdur onun kuşanımı;
Gelen güne soğukkanlılıkla yaklaşır.

II. Kipinin mutluluğuna katkı sağlayan belirgin insanlar

A. Destekleyici arkadaşlar

27:9 ⁹Hoş kokulu yağla hint sümbülü cana sevinç getirir;
Dostla danışmaksa ruhun ezincini giderir.

B. Birbirini seven karı koca

5:18 ¹⁸Kaynakların kutlansın,
Gençliğinde evlendiğin eşinle sevin.

C. Tanrısayar çocuklar

1. Bilgili çocuklar

15:20 ²⁰Bilgili evlat babasını sevindirir,
Ama akılsız insan annesini aşağı görür.

23:15 ¹⁵Evladım, yüreğin bilge olunca
benim yüreğim de sevinçtedir.

23:16 ¹⁶Dudakların gerçeği konuşursa,
Tüm canımla sevinç duyacağım.

27:11 ¹¹Evladım, bilge olursan yüreğimi sevindirirsin;
Böylece beni aşağılayanı yanıtlayabilirim.

29:3 ³Bilgiyi seven babasına sevinç getirir;
Ama hayat kadınlarıyla içli dışlı olan malını savurur.

2. Doğru çocuklar

23:24 ²⁴Doğru kişinin babası sevinçle coşar;
Bilgiyle donatımlı bir oğul babasını mest eder.

23:25 ²⁵Annenle babanın sevinmesine neden ol;
Seni dünyaya getiren derin zevk duysun.

3. Sağlıklı biçimde düzenceye getirilmiş çocuklar

29:17 ¹⁷Evladını disipline sok, günlerini rahata kavuşturacak;
Canına her bakımdan beğeni getirecek.

Ç. Doğru yönetim

29:2 ²Adalet bağlıları başa gelince halk sevinç bulur;
Öte yandan tanrısaymazlar yönetimi ele geçirince halk dövünür. ♦

28:12 ¹²Dođru kişilerin yengisi coşkunluk tepkisi oluşturur.
Öte yandan düzenbazların üstünlüğü çevreyi sindirir.

11:10 ¹⁰Dođrunun refahı bir kenti sevindirir;
Öte yandan kötünün mahvı coşku getirir.

III. Belirli bir süre için mutluluk veren ortam

A. İçtenlikle destekleme

12:25 ²⁵Kaygı insan yüreğini uğraştırınca yürek çöküntüye uğrar,
Ama sağlıklı söz yüreği sevindirir.

B. Babkasının sevinci

15:30 ³⁰Parlak gözler yüreğe sevinç verir;
İyi haber kemiklere güç getirir.

C. Sağlıklı danyıma

16:13 ¹³Dođruyu konuşan dudaklar krala beğeni verir;
Dođruyu söyleyenleri krallar sever.

Ç. Yerinde bir yanıt

15:23 ²³Yerinde verilen yanıt vereni sevindirir;
Taşı gediğine koymak, bunun uygunluğu daha da belirgindir.

IV. Gerçek mutluluğun ve sevincin etkileri

A. Yaşam kopullar dođrultusunda olumlu tutum

15:15 ¹⁵Düşkünün bütün günleri perişanlıktır,
Ama sevinçli yürek sürekli şölen gönencindedir.

B. Fiziksel sağlık

17:22 ²²Neşeli yürek sağlığa etkin ilaçtır;
Öte yandan çökkün ruh kemiklerin gücünü kemirir.

C. Sevimli görünüp

15:13 ¹³Sevinçli yürek yüzü güldürür,
Ama yürekteki acı ruhu çöktürür.

Barış ve Tatminlik

I Barışın ve tatminliğin kaynağı

A. Tanrıyla sağlıklı ilişki

19:23 ²³RAB korkusu yaşama iletir;
Ona sahip olan doygundur,
Zarar çekmekten arıdır.

B. Tanrı Sözü'ne uyum

3:1 ¹Evladım, öğrettiğimi unutma.
Yüreğinde sakla buyruklarımı.

3:2 ²Çünkü onlar sana günler bolluđu,
yaşam uzunluđu getirecek,
Yıllar boyunca doluluk sađlayacak.

C. Doğrulukla donatılmış yapam

14:14 ¹⁴Derininde döneklilik taşıyan
tuttuđu yolun ürünüyle tıka basa doyar;
Öte yandan iyi insan eylemlerinin ürününe toplar.

13:25 ²⁵Dođru kişi canı doyasıya yemeğini yer,
Ama kötünün karnı doymak nedir bilmez.

Ç. Tanrıca sağlanmış bilgelik

3:21 ²¹Evladım! Sağlıklı öğüde, sağgörüye sarıl,
Kaçmasın bunlar dikkatinden.

3:24 ²⁴Yatađa uzanınca korkmayacaksın,
Yattığında uykun tatlı olacak.

- 3:25 ²⁵Akılsızları ansızın bastıran ürküden yılma;
Ne de kötülere gelen beladan.
- 3:26 ²⁶Çünkü RAB'tir sana güven veren;
Ayaklarını tuzağa düşmekten esirgeyen.
- 3:17 ¹⁷Bilgeliğin yolları hoşnutluk vericidir;
Bütün çığıruları da esenlik..
- 1:33 ³³"Ama beni dinleyen güvenlikte yaşayacak;
Kötülükten korkmaz rahat ömür geçirecek."

II. Esenliğin ve tatminliğin fiziksel yararları

- 14:30 ³⁰Sakin ruh bedene sağlık getirir,
Ama hırs kemiklerde çürüklük oluşturur.
- 18:14 ¹⁴Kişinin ruhu sayrılıkta onu destekler;
Ama ruh yaralanmışsa onu kim taşıyabilir?

III. Bir süre için tatminlik oluşturan durumlar

A. Bir özleypin gerçekleşmesi

- 13:19 ¹⁹Karşılanaan iştah ruha tatlılık getirir,
Ama kötülüğe rest çekmek akılsızların harcı değildir.
- 13:12 ¹²Bugün yarın gözlenen umut yüreğin yağını eritir,
Ama gerçekleşen özlem yaşamı canlandırır.

B. Yerinde kullanılan söz

- 12:14 ¹⁴Ağzının sözleri insanı iyilikle doyurur,
İnsanın elinden çıkan iş kendisine geri gelir.

C. Sadık bir yardımcı

- 25:13 ¹³Biçim döneminde kar serinliği nasılsa,
Güvenilir ulak da kendisini gönderenlere öyledir:
Baştakilerin ruhunu canlandırır. ♦

Ç. İyi haber

- 25:25 ²⁵Susayana soğuk su neyse,
Irak ülkeden gelen iyi haber de öyledir.

15:30 ³⁰Parlak gözler yüreğe sevinç verir;
İyi haber kemiklere güç getirir.

IV. Tatmin edilemeyen özellikler

A. Tanrı olmaksızın insanın istekleri

27:20 ²⁰Ölümler Ülkesi ve Mahvolma Bölgesi doyma nedir bilmez;
Bunlar gibi insanın gözü de 'Yeter' diyemez.

B. Ek doğa istekler

30:15 ¹⁵Sülüğün iki kızı vardır;
Biri 'ver' der, öbürü de 'yine ver!'
Hiçbir zaman doymayan üç şey var;
'Yeter' demeyi bilmeyen dört şey:

30:16 ¹⁶Ölümler Ülkesi, döl vermeyen rahim,
Suya susayan yer, 'Yeter' demeyen ateş.

Üzüntü ve acı

I Üzüntünün ve acının temel nedenleri

A. Tanrı Sözü'nü ve isteğini dışlamak

1:24 ²⁴"Çünkü sizleri çağırınca bunu kulak ardı ettiniz,
Elimi uzattım, önem veren olmadı.

1:25 ²⁵"Danışma önerimin bütününe omuz silktiniz;
Kınamamı teptiniz.

1:26 ²⁶"Öte yandan ben, başınıza gelene güleceğim;
Paniğe düştüğünüzde halinizle eğleneceğim.

1:27 ²⁷"Panik kasırga gibi bastırınca,
Acı görgüler tayfun gibi saldırınca,

B. Bilgili danyıpmayı dışlamak

5:11 ¹¹Yaşamının bitiminde dövünmeyesin;
Hem bedeninin hem de öz varlığının sona erişince.

5:12 ¹²Ne dersin o zaman? Sıkıdüzene neden direnmişim?
Yüreğim uyarıya niçin aldırış etmemiş?

5:13 ¹³Öğretmenlerimin sözünü dinlemedim,
Ne de eğitimlerime kulak astım.

C. Tanrı kutluluğunun eksikliği

10:22 ²²RAB'bin kutlayışı varlık getirir;
Hem de kedere yer bırakmaz.

II. Üzüntü ve acıdoğuran eylemler

A. Açgözlülük ve dürüstsüzlük

15:27 ²⁷Haksız kazanç ardından giden kendi konutuna bela getirir;
Öte yandan rüşvete rest çeken yaşam gönencindedir.

B. Başkalarına kötü davranış

11:17 ¹⁷Sevecen insan kendi canını yararlandırır,
Ama acımasız birey canına elem çektirir.

11:29 ²⁹Kendi evini altüst edenin mirası yeldir;
Kafasız insan akli yerinde olana uşaklık eder.

C. Bilinmedik kipiğe güvenmek

11:15 ¹⁵Yabancıya kefil olan acısını çeker;
Kefilliğe rest çeken rahat uyku uyur.

Ç. Dikkatsizlik

22:3 ³Anlayışlı birey gelen tehlikeyi görür ve kendisini gizler;
Ama bön kişi düşünmeden ona dalar ve zararlı çıkar.

D. Ayyaplık

23:29 ²⁹Kimdir ahla vahla kavrulan?
Kimdir sürtüşmeyle, yakınmayla, yersiz yarayla,
Kan çanağına dönüşmüş gözlerle günlerine ağlayan?

23:30 ³⁰Uzun uzadıya şarap kadehine yapışan,
Her çeşidinden demlenmiş şarabı soğuran.

E. Seksüel düzensizlik

6:32 ³²Evlilik dışı cinsel ilişkiye girenin anlayışı yoktur.
Bunu yapan canını mahveder.

6:33 ³³Onun payı kötek ve aşağılanmaktır;
Utancı ortadan kalkmayacaktır.

5:3 ³Çünkü akli cinsel ilişkide dolaşan kadının dilinden bal damlar;
Ağzıysa yağdan daha cerbezelidir.

5:4 ⁴Eyvah! Sonu pelinotu ayarı acıdır;
İki ağızlı kılıç gibi keskindir.

III. Üzüntü ve acı oluşturan insanlar

A. Baðlılık bilmeyen ortaklar

25:19 ¹⁹Bunalım anında sadakatsiz insana güvenirsen,
Sallanan dişe ya da aksayan ayağa
umut bağlayana dönüşürsün.

B. Deli çocuklar

17:25 ²⁵Akılsız evlat babasını çileden çıkarır;
Onu doğuran anneyi de hüsrana uğratar.

17:21 ²¹Ahmak evlat babasının başına derttir;
Akılsızın babası sevinç nedir bilmez.

10:1 ¹Süleyman'ın özdeyişleri: Bilgili oğul babasına sevinç getirir;[◇]
Öte yandan akılsız oğul anasını dertlendirir.

C. Dedikodular

26:22 ²²Dedikodu tatlı lokmalara benzer;
Midenin taa derinine iner.

Ç. Ayarsız liderler

29:2 ²Adalet bağlıları başa gelince halk sevinç bulur;
Öte yandan tanrısaymazlar yönetimi ele geçirince halk dövünür.[◇]

IV. Üzüntünün ve acının sonuçları

A. İç sıkıntıyla yüklü bir yürek

14:13 ¹³Gülerken bile yürek dertle ezilir;
Keder sevinci izleyebilir.

14:10 ¹⁰Yürek kendi acılığını bilir,
Hangi yabancı onun sevincini paylaşabilir?

25:20 ²⁰Yüklü cana ezgiyle yaklaşmak,
Soğukta kişinin sırtından paltoyu çıkarmak,
Ya da yaraya sirke çalmaktır.

B. Gücün erimesi ve düp kırıklıöy

15:13 ¹³Sevinçli yürek yüzü güldürür,
Ama yürekteki acı ruhu çöktürür.

17:22 ²²Neşeli yürek sağlığa etkin ilaçtır;
Öte yandan çökkün ruh kemiklerin gücünü kemirir.

12:25 ²⁵Kaygı insan yüreğini uğraştırınca yürek çöküntüye uğrar,
Ama sağlıklı söz yüreği sevindirir.

18:14 ¹⁴Kişinin ruhu sayrılıkta onu destekler;
Ama ruh yaralanmışsa onu kim taşıyabilir?

Kızgınlık ve düpmanlık

I Kızgınlık ve kin daha derin günaha sürükler.

A. Günah dolu sözler ve eylemler

29:22 ²²Öfkeyle yöneltilen saldırganlığa yol açar;
Kızgınlıkla etkilenen günaha günah katar.

14:17 ¹⁷Tezinden öfkelenen ayarsız kafayla iş görür,
Öte yandan da sağgörülü insan kınarır.

B. Yalan ve aldatı

26:24 ²⁴Kinle taşan öz yüreğini gizleyen,
Dudaklarını tatlı sözler söylemeye zorlar.

26:25 ²⁵Onun sözleri baldan tatlı olsa da inanma;
Çünkü derininde zehir yüklü yedi bozukluk yatar.

26:26 ²⁶Hıncını hileyle örtbas edebilse bile,
Kötülüğü topluluğun önünde sergilenecektir. ◊

10:18 ¹⁸Kini örtbas edenin dudakları yalanla dolar taşar.
İftira uyduran kafadan kontaklır.

C. Uzlaşmazsızlık ve sürtüşme

15:18 ¹⁸Öfkeli insan çatışmaya yol açar;
Ama öfkesini yenen sürtüşmeyi dışlar.

10:12 ¹²Kin kavgaya yol açar,
Ama sevgi her suçu örter.

Ç. Acımazlık ve baskıncılık

27:4 ⁴Kızgınlık zalim, öfke de sarsıcıdır;
ama kıskançlığa kim dayanabilir?

II. Yinelenen kızgınlık cezalandırılır.

19:19 ¹⁹Aşırı öfkeyle taşan başına ceza getirir;
Bireyi kurtarmaya çalış, ha bire aynı şeyi yapman gerekecek.

III. Kızgınlığa ve kine savunma

A. Olumsuz doğa yapının denetle.

19:11 ¹¹Ağırbaşlılıkta olgunluğa erişen kızgınlığı dizginler;
Suça aldırış etmemek kişinin onurudur.

14:29 ²⁹Geç öfkelenenin anlayışı çöktür;
Ama ivedilikle kabaran akılsızlığın doruğundadır.

16:32 ³²Öfkeye ağırından kapılan, güçlülerden daha güçlüdür;
Ani tepkiye üstünlük kazanan,
Kenti zaptedenden daha üstündür.

25:28 ²⁸Öz varlığa egemen kesilemeyen görünümü,
Surları yıkık kent gibidir.

12:16 ¹⁶Akılsız içerleyişini hemen gösterir,
Ama sağgörülü birey aşağılanışı soğukkanlılıkla karşılar.

B. Babkalarının kızgınlığını yatıştır.

15:1 ¹Yumuşak yanıt öfkeyi defeder,
Ama sert bir söz kızgınlığı körükler.

29:8 ⁸Alaycılar kentleri ateşe verir;
Ama bilgeler kızgınlığı püskürtür.

16:14 ¹⁴Kralın öfkesi ölüm bildiricisidir,
Ama bilge olan onu yatıştırır.

C. Öfkeyle sürüklenenlerle yakın ilişki kurma.

22:24 ²⁴Öfkeye sürüklenenle arkadaşlık etme;
Kızgınlığı taşanla yol arkadaşlığına girme.

22:25 ²⁵Ters durumda onun yollarını benimsersen,
Canını da tuzağa düşürürsün.

Notlar